

**Studieordning for kursus i medborgerskab ved danskuddannelserne for
voksne udlændinge 2 x 2 dage**

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, december 2009

Indhold

Kursus i medborgerskab ved danskuddannelserne for voksne udlændinge.....	3
Indledende bestemmelser	3
Kursets formål og kompetenceprofil	3
Intellektuelle kompetencer	3
Faglige kompetencer	4
Praksiskompetencer	4
Adgangsbetingelser	4
Modul 1: Viden om medborgerskab i historisk-politisk og pædagogisk-filosofisk perspektiv (2 dage)	4
Mål	4
Indhold	5
Lærings- og undervisningsformer	5
Modul 2: Etik, værdier og religion i medborgerskab (2 dage).....	5
Mål	5
Indhold	5
Lærings- og undervisningsformer	6
Forklaring af begreber	6
Kompetencer	6
IKT	6

Kursus i medborgerskab ved danskuddannelserne for voksne udlændinge

Kurset tager udgangspunkt i regeringens handlingsplan januar 2009: En fælles og tryk fremtid – forslag til en handlingsplan om forebyggelse af ekstremistiske holdninger og radikalisering blandt unge:

Fjerde indsatsområde: Demokratisk fællesskab. Gennem gensidig integration i foreningslivet og undervisning i medborgerskab og demokrati skal alle unges demokratiske kompetencer og deltagelse styrkes, så de unge får udfoldelsesmuligheder og medansvar – og dermed et alternativ til ekstremisternes fællesskaber.

Indledende bestemmelser

Medborgerskab i danskuddannelserne for voksne udlændinge er et led i styrkelse af undervisning i demokrati og medborgerskab i danskuddannelsen for voksne udlændinge. Nye borgere får parallelt med tilegnelsen af det danske sprog en grundig introduktion til det danske samfund og demokrati. I den forbindelse skal der gennemføres et efteruddannelsesprogram for lærerne.

Kurset gennemføres på et niveau, der kvalificerer til undervisning på danskuddannelse 1, 2 og 3.

Kursets formål og kompetenceprofil

Kurset har til formål at give lærere ved danskuddannelserne en baggrundsviden om demokrati og medborgerskab i idéhistorisk perspektiv; forskellige former for retsligt, politisk, socialt og kulturelt borgerskab; identitetsmæssige aspekter af medborgerskab, herunder kulturelle, religiøse og eksistentielle; den samfundsmæssige og politiske baggrund for uddannelsessektorens undervisning i demokratisk dannelsestænkning; etiske problemstillinger og dilemmaer i tilknytning til undervisningen i demokratisk medborgerskab og demokratisk medborgerskab som grundlag for det danske uddannelsessystem.

Kurset bygger videre på de studerendes aktuelle arbejds erfaring og bruger teorier, metoder, modeller og begreber til at perspektivere de studerendes viden. De studerende opnår herved kompetencer til at udvikle medborgerskabsundervisning i danskuddannelserne for voksne udlændinge.

Intellektuelle kompetencer

En studerende, der har gennemgået *Kursus i Medborgerskab ved danskuddannelserne for voksne udlændinge* kan:

- kritisk tilegne sig viden der sikrer, at undervisningen vægter dimensionerne viden, værdier og kompetencer i medborgerundervisningen.

Faglige kompetencer

En studerende, der har gennemgået *Kursus i Medborgerskab ved danskuddannelserne for voksne udlændinge* kan:

- artikulere og formidle viden om pædagogiske, politiske og etiske teorier på et niveau, der er relevant for medborgerundervisningen

Praksiskompetencer

En studerende, der har gennemgået *Kursus i Medborgerskab ved danskuddannelserne for voksne udlændinge* kan:

- virke som underviser på danskuddannelse 1, 2 og 3.

Adgangsbetingelser

Adgang til uddannelsen forudsætter, at ansøgeren underviser på danskuddannelse 1, 2 og/eller 3.

Kurset forudsætter endvidere, at den studerende har viden og indsigt i læringsteoretiske, didaktiske og pædagogiske problemstillinger, der kvalificerer til undervisningen i medborgerskab. Endvidere, at den studerende kan formulere strategier for brugen af medborgerskabs-kompetencer i medborgerundervisningen.

Kursets varighed og struktur

- Gennemføres på 2 x 2 dage

Modul 1: Viden om medborgerskab i historisk-politisk og pædagogisk-filosofisk perspektiv (2 dage)

Modulet giver en indføring i en række klassiske problemstillinger vedrørende forholdet mellem individ og samfund og sætter herigennem de studerende i stand til at opnå en grundlæggende viden om begrebet medborgerskab i historisk, politisk og pædagogisk perspektiv.

Mål

Efter gennemført modul kan den studerende med udgangspunkt i et kritisk, systematisk, teoretisk og empirisk funderet grundlag:

- På et grundlæggende plan demonstrere viden og indsigt i grundspørgsmål vedrørende medborgerskab inden for politisk og pædagogisk filosofi
- På et grundlæggende plan diskutere grundspørgsmål vedr. historiske og nutidige pædagogiske, filosofiske og politiske teorier og begreber i relation til medborgerskab.

Indhold

- Forskellige modeller for medborgerskab: den republikanske, den liberale, den kommunitaristiske og den deliberative model
- Begrebsafklaring: medborgerskab, statsborgerskab, unionsborgerskab og verdensborgerskab
- Medborgerskab i et politisk, kulturelt, religiøst, kønsmæssigt og klassemæssigt perspektiv
- Menneskerettigheder i historisk og aktuelt perspektiv
- Børns rettigheder og børneopdragelse
- Medborgerskab belyst ud fra det moderne demokratis tredeling af samfundet: staten, markedet og det civile samfund
- Medborgerskab i lyset af globalisering, europæisering og multikulturalisering
- Medborgerskab belyst ud fra et dansk uddannelses- og identitetspolitisk perspektiv
- Folkeoplysningens og det frivillige foreningslivs betydning for udvikling af demokratisk medborgerskab

Lærings- og undervisningsformer

De gennemgående arbejdsformer på modulet er forelæsninger og studiegruppearbejde. I dette modul lægges der særlig vægt på, at de studerende arbejder med fortolkninger og komparative analyser af relevante teorier for derigennem at tilegne sig eller videreudvikle grundlæggende kompetencer i omgangen med teorier samt tilegner sig den nødvendige viden og kritiske stillingtagen hertil inden for modulets temaer. Undervisningen er IKT-understøttet.

Modul 2: Etik, værdier og religion i medborgerskab (2 dage)

Modulet giver en indføring i etiske problemstillinger og dilemmaer vedrørende forholdet mellem individ og samfund, mellem individuel og kulturel selvbestemmelse, mellem forbrug og bæredygtighed, samt mellem demokrati og religion.

Mål

Efter gennemført modul kan den studerende med udgangspunkt i et kritisk, systematisk, teoretisk og empirisk funderet grundlag:

- På et grundlæggende plan diskutere og vurdere moralfilosofiske problemstillinger og etiske dilemmaer vedrørende medborgerundervisningen i forhold til pædagogisk teori og pædagogisk praksis.
- På et grundlæggende plan formidle moralfilosofiske teorier samt etiske værdier og normer i forbindelse med medborgerundervisningen.

Indhold

- Om forholdet mellem etik og medborgerskab i idéhistorisk perspektiv
- Hvad er demokratiske værdier? Hvilke værdier knyttes til menneskerettigheder? Hvilke dyder fremhæves i forskellige medborgerskabsmodeller?

- Etiske og værdimæssige dilemmaer og konflikter, knyttet til begrebet medborgerskab: rettigheder og pligter, pluralisme og fundamentalisme, ekstremisme og radikalisering, tolerance og intolerance, frihed og lighed, ulighed og retfærdighed, trosfrihed etc.
- Etiske overvejelser over naturen og naturgrundlaget set i et medborgerperspektiv ("environmental citizenship")
- Individualiseringens og multikulturaliseringens betydning for den aktuelle værdi- og dannelsesdiskussion

Lærings- og undervisningsformer

De gennemgående arbejdsformer på dette modul er forelæsninger og studiegruppearbejdet. I dette modul ligges der særligt vægt på, at de studerende opnår viden om og udvikler evnen til at anvende moralfilosofiske teorier som knytter sig til undervisning i medborgerskab. Undervisningen er IKT-understøttet.

Forklaring af begreber

Kompetencer

Kompetencer defineres med afsæt i OECD/DeSeCo (Definition and Selection of Competencies 2000) som "Evnen til at møde krav af en høj grad af kompleksitet. Kompetencer omfatter ikke blot viden og færdigheder, men også strategier og rutiner, der er nødvendige for at anvende viden og færdigheder såvel som egnede følelser og holdninger, samt effektiv selvstyring af disse komponenter. Kompetencer læres. At tilegne sig kompetencer betragtes som en fortløbende, livslang læreproces".

Der er her tale om en definition, der skal dække over et meget bredt spektrum af kompetencestudier og emner, og som derfor må blive meget elastisk og bred. Kendetegnende er, at forståelsen af kompetencer knyttes til dels at imødegå krav, dvs. til at handle på omverdenens udfordringer, og dels til (stort set) helheden af et individs menneskelige træk" (Stefan Hermann, *Kompetencelandskabet*, 2003, s. 35 ff.).

IKT

IKT-støttet læring skal her forstås som læring, herunder undervisning, hvor indholdet eller dele heraf formidles via informations- og kommunikationsteknologi (IKT). Kommunikation og samarbejde mellem deltagerne indbyrdes og mellem deltagerne og underviseren kan også foregå helt eller delvist via IKT (Universitets- og Bygningsstyrelsen, *IKT-støttet læringsmiljø – det gode eksempel. Seks internationale eksempler på inddragelse af IKT i universitære læringsmiljøer*, 2007, s. 4).